

парламентом кандидатури нового Прем'єр-міністра. Це дозволило б стабілізувати систему державного управління і зменшило б ризик виникнення урядових криз.

Також важливо закріпити на конституційному рівні інститут інтерпеляції як ефективної форми контролю парламенту над діяльністю уряду. Процедура інтерпеляції є більш дієвою формою парламентського контролю діяльності уряду або окремого міністра, ніж інші форми, що мають інформативний характер (наприклад, обговорення основних напрямів діяльності уряду на сесіях парламенту, депутатські запити або питання). Такі форми зазвичай не є достатньо ефективними, оскільки не передбачають конкретні юридичні наслідки для урядовця, який втратив довіру парламентарів [1]. Сама процедура інтерпеляції дозволяє проінформувати населення щодо об'єктивних причин критики уряду або окремих міністрів. Це, в свою чергу, сприяє посиленню їх політичної відповідальності за здійснення державної політики у різних сферах суспільних відносин.

Інститут інтерпеляції дозволить уникнути деструктивного вотуму недовіри уряду. Відсутність цього інституту призводить до того, що часто Кабінет Міністрів відправляється у відставку не в результаті низької ефективності роботи уряду а швидше як наслідок певних політичних домовленостей між політичними партіями.

Таким чином, удосконалення форм парламентської відповідальності уряду має бути спрямоване на збільшення прозорості в діяльності органів влади, підвищенні їх взаємозалежності і компетенції. Це є запорукою ефективного державного управління.

Список використаних джерел:

1. Запровадження інституту інтерпеляції в Україні як однієї з форм парламентського контролю за діяльністю уряду. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1588/>

Соболева К.Ю.

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Формування системи державного управління на регіональному рівні нерозривно пов'язано, у багатьох країнах з адміністративно-територіальним устроєм. Європейські країни вже пережили своє становлення та реформували системи державного управління. Дуже гарно описано адміністративно територіальне реформування по країнам на сайті Національного інституту стратегічних досліджень. Вони розглядають реформи у Франції, Польщі, Іспанії та Румунії. Обираються саме ці країни, бо вони є: унітарними державами, країнами, за розмірами території наближені до України; державами, що ефективно провели реформування адміністративно-територіального устрою, або знаходяться на завершальній стадії реформування.

«Адміністративно-територіальне реформування Франції відбувалось у 1980-х рр., і було орієнтоване на послаблення історичної централізації в системі стосунків між територіальними самоврядними колективами і органами центральної влади, що мало забезпечити оптимізацію адміністрування на місцях та зробити більш ефективною адміністративно-територіальну систему, яка не зазнавала істотних змін з часів Французької Революції і правління Наполеона I.

Складовими частинами адміністративно-територіальної системи Франції є комуна, кантон, округ, департамент і регіон, однак кантон і округ не мають власних адміністративних органів і виступають в якості територіальних меж для функціонування певних державних установ.

В результаті реформування адміністративно-територіальної системи у Франції існують наступні види територіальних самоврядних колективів: регіон, департамент, комуна.

Регіон як адміністративно-територіальна одиниця отримує існуючі на сьогоднішній день повноваження в 1982 р. після прийняття закону про децентралізацію, і стає головним суб'єктом реалізації важливих соціально-економічних програм розвитку, основними завданнями якого є забезпечення економічного розвитку, впровадження програм в сфері охорони здоров'я, розвиток території і реалізація інфраструктурних проектів» [3].

«Правова основа діяльності муніципальних влад закріплена в Конституції Франції від 23 липня 1958 року [1]. В ній говориться, що адміністративно-територіальні утворення покликані приймати рішення з сукупності повноважень, які можуть бути реалізовані найкращим чином на їх рівні [2]».

«Адміністративно-територіальне реформування в Польщі відбувалося в два етапи. На першому етапі – 1989–1990 рр. – було запроваджено самоврядування у гмінах. Другий етап – 1998–1999 рр. відзначався розширенням повноважень органів місцевого управління, запровадженням трьохрівневого територіального поділу (гміна, повіт, воєводство), скороченням кількості воєводств. Реформа була направлена на подолання наслідків невдалої попередньої реформи 1973–1975 рр., в результаті якої було збільшено кількість воєводств і зроблено перехід на дворівневий територіальний поділ, що не дозволяло ефективно вирішувати наявні проблеми на місцях через брак ресурсів, відсутність реального самоврядування в регіонах та міцну централізацію країни.

Внаслідок реформування адміністративно-територіальної системи зараз у Польщі існують наступні рівні територіального поділу: гміна, повіт, воєводство.

Головні принципи адміністративно-територіального устрою Іспанії закріплено в Конституції 1978 р., яка наділяє провінції правом створювати автономні спільноти – основну адміністративно-територіальну одиницю Іспанії. Можна виділити такі основні передумови, що викликали необхідність проводити адміністративно-територіальну реформу в Іспанії: зростання сепаратистських настроїв в регіонах та наділення регіонів більш широкими повноваженнями в процесі демократизації Іспанії. Територіальна організація Іспанії складається з муніципалітетів, провінцій, регіональних автономних об'єднань. Кожен елемент адміністративно-територіальної системи Іспанії наділений автономією.

Початковою територіальною одиницею Іспанії є муніципалітет, яким керує муніципальна рада. Члени муніципальної ради (радники) обираються мешканцями муніципалітету. Головою виконавчого органу муніципалітету є алькальд, який обирається або мешканцями муніципалітету, або членами муніципальної ради.

Муніципалітети утворюють провінцію, а їх кордони можуть змінюватися лише рішенням Генеральних кортесів (двопалатний парламент Іспанії). Представницьким органом провінції є збори представників. Конституція Іспанія надає можливість провінціям, які мають спільні кордони, історичні, культурні і економічні особливості утворювати автономні Спільноти. На території Іспанії існує адміністративна і національно-територіальна автономії. На сьогоднішній день в Іспанії нараховується 17 автономних областей.

В процесі реформування адміністративно-територіальної системи знаходиться Румунія. Необхідність реформувати адміністративно-територіальну систему Румунії

виникла в результаті входження країни до Європейського Союзу, який наполягає на необхідності впровадження реформи для більш ефективного адміністрування і розвитку місцевого самоврядування. Окрім цього реформа розглядається в якості інструмента для вирішення питання зі статусом угорської меншини в Румунії, яка наполягає на необхідності утворення національно-територіальної автономії.

На сьогоднішній день Румунія за моделлю адміністративного устрою нагадує Францію до реформи 1982 р. Адміністративно-територіальна система Румунії складається з двох рівнів – жудець (повіт) та муніципій і комуна. Найбільшою адміністративною одиницею в Румунії є жудець (повіт). Вся країна розділена на 41 жудець, якими керують префекти. Префект є представником центральної влади в регіоні і призначається на посаду за рішенням уряду. З 2006 року відбувається процес деполітизації інституту префекта, який полягає в тому, що префект перестає бути політичною фігурою, а стає професійним чиновником.

Основними одиницями адміністративно-територіальної системи Румунії є муніципії і комуна. Переважно статус муніципій отримують міста з високим рівнем урбанізації, які мають важливе економічне, соціальне і культурне значення, в яких мешкає більше 15 тис. осіб. Статус комуни отримують населені пункти де мешкає менше 15 тис. осіб. Головою муніципії і комуни є примар.» [3]

На наш погляд, Україні також потрібно виділення чітких територіальних одиниць та розмежування повноважень між територіальними органами влади та органами місцевого самоврядування. Необхідно також прибрати дублювання повноважень між виконавчою владою та місцевим самоврядуванням.

Хочеться відзначити, що для ще більшої ефективності, за нашою думкою, слід взяти за основу, все-таки досвід Польщі, а не Франції. Це все-таки більш демократично, коли префект призначається Кабінетом Міністрів України за загальною голосуванням, а не одноособово Президентом.

Таким чином, підсумовуємо, що на сьогоднішній день Україна знаходиться в стані активного реформування державного управління. Особлива увага приділяється регіональному рівню державного управління та місцевого самоврядування для більш ефективного розподілу ресурсів та повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Рекомендується розглянути як основу, все-таки, досвід Польщі, а не Франції, бо плюралізм думок є важливим критерієм європейської демократичної правової держави, якою прагне стати Україна.

Список використаних джерел:

1. Constitution de la République française <http://www.assemblee-nationale.fr/connaissance/constitution.asp>
2. Давиденко Е. Не керувати, а наглядати: як префекти заміняють рай- і облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/12/16/7092462/>
3. Європейський досвід адміністративно-територіального реформування: політичний аспект. Аналітична записка: <http://www.niss.gov.ua/articles/844>.